

Allerede under en sygebehandling vil der kunne blive tale om at træffe særlige foranstaltninger, der tager sigte på patientens tilbagevenden til erhvervslivet. På dette tidspunkt vil det være nødvendigt, at der skabes kontakt til de organer, der senere skal varetage løsningen af patientens arbejdsmæssige og sociale problemer, for at man så tidligt som muligt kan samarbejde om løsningen af disse spørgsmål.

Det vil i denne forbindelse være nødvendigt, at der skabes fuld sikkerhed for, at enhver sygdomsramt eller invalideret uden vanskelighed vil kunne opnå de nødvendige hjælpemidler, proteser, sygevoogne m. v., der kan begrænse eller ophæve følgerne af et handicap.

En forudsætning for revalideringsarbejdet gennemførelse må det fremdeles være, at der landet over findes de fornødne institutioner, der kan påtage sig de forskellige optrænings- og uddannelsesopgaver for erhvervshæmmede.

For invalider, der ikke er i stand til at klare et arbejde på en normal arbejdsplads, må der tilvejebringes mulighed for at yde en arbejdsindsats under særlige former, herunder på særlige værksteder og ved hjemmearbejde.

På det organisatoriske område må der endelig tilvejebringes en ordening af revalideringsarbejdet, der muliggør en hurtig og effektiv indsats af sagkyndige myndigheder, til hvem man også kan henlægge ansvaret for en forsvarlig forvaltning af de midler, der stilles til rådighed på dette område.

De skitserede retningslinier er i overensstemmelse med de synspunkter, der har fundet udtryk i den henstilling, som den 38. internationale arbejdskonference i Geneve i 1955 har afgivet om arbejdsmæssig revalidering af erhvervshæmmede (Henstillingen findes aftrykt som bilag 1).

II.

De muligheder, som i dag er til rådighed med hensyn til den erhvervsmæssige revalidering, støtter sig på en række spredte lovbestemmelser inden for til dels uafhængige administrative områder:

1. Med hjemmel i *folkeforsikringslovens § 60* kan invalideforsikringsretten foranledige, at der — når foranstaltningen har erhvervsmæssig betydning — iværksættes oplæring eller særlig kur og pleje, herunder modtagelse af og opøvelse i brugen af bandager, kunstige lemmer, briller, sygevoogne og andre hjælpemidler. Under de nævnte forudsætninger kan invalideforsikringsretten endvidere yde hjælp til anskaffelse af arbejdsmaskiner og værktøj og — i særlige tilfælde — hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed eller anden hjælp til opnåelse

af beskæftigelse. Der kan desuden af retten uden hensyn til eventuel betydning for erhvervsevnen ydes hjælp til en række hjælpemidler, som skønnes uden uforholdsmæssig udgift at kunne afhjælpe eller i betydelig grad formindske en bestående invaliditet. Hjælpen kan dog kun ydes til invalideforsikrede, folke- og invalidepensionister, børn under 15 år og personer i alderen 15-18 år, der på grund af helbredsbetingelserne ikke har kunnet optages i invalideforsikringen.

Udgifterne herved afholdes af invalideforsikringsfonden.

Hvor invalideforsikringsretten yder støtte til erhvervsmæssige foranstaltninger, er der adgang for retten til også at dække udgifter til underhold, transport m. v.

Er der tale om en familieforsørger, er der i folkeforsikringslovens § 79, stk. 2, hjemmel for opholdskommunen til i trangstilfælde at yde hjælp til familiens underhold. Hjælpen medfører ikke tilbagebetalingspligt.

2. Ved *forsorgslovens § 66* er det pålagt staten (sørforsorgen) at drage omsorg for, at der iværksættes en særlig forsorg for sindslidende, åndssvage, vanføre, epileptikere, talemiddende, blinde og døve. Som led i denne forsorg, der udøves af statsinstitutioner eller statsanerkendte underskudsdekkede institutioner, finder der inden for de forskellige sørforsorgsgrene i et vist omfang oplæring i erhvervsmæssigt arbejde sted, enten på selve institutionen eller under institutionens tilsyn (i kontrolleret familiepleje). Herudover indeholder loven af 27. januar 1950 om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre en særlig bemyndigelse for socialministeren til at fremme erhvervsmæssige foranstaltninger for døve og svært tunghøre, og en lignende bestemmelse findes i loven af 11. maj 1956 om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsyede. Også i loven af 5. juni 1959 om sørforsorgen for åndssvage og andre særlig svagt begavede er iværksættelse af oplæring stærkt understreget.

Af større sørforsorgsinstitutioner med overvejende erhvervsmæssige opgaver må nævnes statens blindeinstitut i København og håndværkskolen under Samfundet og Hjemmet for Vanføre.

Bestemmelserne om sørforsorg indeholder i almindelighed ikke hjemmel til ydelse af underholdshjælp til en familie, hvis forsørger er under sørforsorg.

3. I medfør af *forsorgslovens § 30, stk. 2*, kan det sociale udvalg i trangstilfælde yde hjælp til anskaffelse af arbejdsmaskiner og — i særlige tilfælde — hjælp til oplæring eller anden uddannelse, iværksættelse af selvstændig virksomhed eller anden